

การวางแผนการผลิตวิดีโอการสอนในยุคดิจิทัล

Planning of Video Production in Digital Age

นรินทร์ นนทมาลย์¹

Narin Nonthamand

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอขั้นตอนการวางแผนการผลิตวิดีโอการสอนในยุคดิจิทัล เนื่องจากวิดีโอเป็นสื่อที่มีความสำคัญและมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้ในการเรียนรู้การรับชมวิดีโอ ดังนั้นผู้สอนควรมีการวางแผนการผลิตวิดีโอการสอน เนื่องจากมีความสำคัญในการผลิตวิดีโอเปรียบเสมือนเป็นการกำหนดทิศทางในการทำงาน ให้กับตนเอง และทีมงาน โดยการวางแผนการผลิตวิดีโอการสอนในยุคดิจิทัล มีทั้งหมด 10 ขั้นตอน คือ 1. วิเคราะห์เนื้อหา 2. กำหนดวัตถุประสงค์ของวิดีโอการสอน 3. กำหนดรูปแบบการนำเสนอวิดีโอ รูปแบบรายการ ผังรายการ และระยะเวลาของวิดีโอ 4. วิเคราะห์ผู้เรียน 5. วิเคราะห์การนำเสนอวิดีโอ 6. ออกแบบกิจกรรมการสอนโดยใช้วิดีโอ 7. กำหนดวิธีการใช้งานวิดีโอ 8. กำหนดสถานที่ในการผลิตวิดีโอการสอน 9. กำหนดผู้รับผิดชอบ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำ 10. กำหนดงบประมาณ

คำสำคัญ การวางแผนผลิตวิดีโอ, วิดีโอการสอน, ยุคดิจิทัล

Abstract

This article aims to present the process of planning of Video Production in digital age. Because video is an important media and has a greater role in teaching and learning. Including most students choose to use learning by watching videos Therefore, the instructor should have a plan to produce the instructional video. Due to the importance of video production, it is like

¹อาจารย์ ดร. ประจำสาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Lecturer Dr. at the Department of Educational Technology, School of education, University of Phayao, Thailand.

video in the digital age. There are 10 steps which are 1. Content analysis 2. Write the objectives of instructional videos 3. Determine video presentation formats, Types of programs, Program schedule, Video length 4. Learner analysis 5. Video presentation analyze 6. Design activity of video based learning 7. Determine how to use the video 8. Determine the location for the production of instructional video 9. Determine the responsible person and the equipment used for the shoot 10. Determine Budget

Keywords: Planning Video Production, Instructional video, digital age

บทนำ

ในยุคดิจิทัล วิดีโอการสอนที่ผู้สอนได้ผลิตขึ้นมา ผู้สอนสามารถเผยแพร่ได้ด้วยตนเองในลักษณะออนไลน์ หรือผ่านทางสื่อสังคม (social media) เช่น การสร้างช่องใน YouTube (YouTube Channel) (Welbourne & Grant, 2016) และในปัจจุบันมีอาชีพที่เกิดขึ้นมาจากการผลิตวิดีโอแล้วนับจำนวนยอดคนที่เข้ามาดูใน YouTube และรับชมโฆษณา ที่เรียกว่า YouTuber (Westenberg, 2016) สำหรับในวงการศึกษาก็เช่นกัน ปัจจุบันมี YouTuber ที่ผลิตวิดีโอการสอนในเรื่องต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมากขึ้น ดังนั้นผู้สอนในยุคดิจิทัล ควรวางแผนการผลิตวิดีโอการสอน รวมถึงเข้าใจในขั้นตอนการผลิตวิดีโอการสอนได้ด้วยตนเอง ในส่วนของการผลิตนั้น ผู้สอนอาจจะหาทีมงานที่สนับสนุนในการผลิต แต่ส่วนสำคัญที่สุดก็คือการที่ผู้สอนได้วางแผนการเล่าเรื่องผ่านวิดีโอการสอนของผู้สอนเอง เนื่องจากผู้สอนเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหา หรือเรื่องที่จะถ่ายทอดให้กับผู้เรียน อีกทั้งในยุคดิจิทัลผู้สอนสามารถวางแผนการออกแบบได้ด้วยตนเองและสามารถหาตัวอย่างวิดีโอการสอนต่าง ๆ ที่น่าสนใจ รวมไปถึง การหาตัวอย่างอ้างอิง ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการนำเสนอ ภาพ กราฟิก เสียง หรือแม้แต่การหาตัวอย่างวิดีโอที่จะนำมาใช้ประกอบกับการผลิตวิดีโอการสอนก็สามารถทำได้สะดวกมากขึ้น

วิดีโอถือเป็นสื่อการสอนที่เป็นที่นิยมและมีความสำคัญในการเรียนรู้ เนื่องจากวิดีโอแสดงการสื่อสารทั้งแบบวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยการใช้ภาษากายและภาษาท่าทางมีบทบาทอย่างมากในการถ่ายทอดเนื้อหาไปยังผู้รับชม วิดีโอยังดึงดูดความสนใจของผู้ชมมากกว่าการสื่อสารผ่านข้อความและรูปภาพ อีกทั้งยังสร้างประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสที่น่าดึงดูดยิ่งกว่าการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อที่นำเสนอภาพ หรือข้อความเพียงอย่างเดียว หากผู้เรียน เรียนรู้จากการอ่าน ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ ร้อยละ 10 หากผู้เรียน เรียนรู้จากการฟัง ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ ร้อยละ 20 หากผู้เรียน เรียนรู้จากการมองเห็น ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ร้อยละ 30 และถ้าหากผู้เรียน เรียนรู้จากการฟังและการมองเห็น ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ร้อยละ 50 (Dale, 1969) ดังนั้นการออกแบบให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการชมวิดีโอ หรือวิดิทัศน์การสอนจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้มากกว่า การอ่าน การฟัง และ

การมองเห็น ซึ่งผู้สอนควรออกแบบและเลือกใช้ช่องทางในการสื่อสารกับผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด วิธีนี้ยังทำให้การรับรู้เพิ่มมากขึ้นแล้วเพิ่มโอกาสสำหรับการรับข้อเสนอแนะและความช่วยเหลือแก่นักเรียน วิดีโอสามารถรวบรวมสื่อชนิดอื่นได้ทั้งหมด เช่น ภาพ อินโฟกราฟิก ข้อความ และเสียง ออกมาในรูปแบบของ วิดีโอ ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มที่จะแบ่งปันวิดีโอมากกว่าสื่ออื่นๆ เพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงวิดีโอในสื่อสังคม (social media) มีการสร้างการแชร์ได้มากกว่า เมื่อรวมข้อความและรูปภาพเข้าด้วยกัน จำนวนนี้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเนื่องจากวิดีโอมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น วิดีโอนำเสนอเนื้อหาที่รวดเร็วและสมบูรณ์ และกระตุ้นการทำงานทำให้มีปฏิสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น (Bevan, 2019; Clarine, 2016; Dale, 1969; MacMaster, 2019; Pandey, 2019; Shift disruptive elearning, 2019) และความต้องการในการใช้เนื้อหา การเรียนรู้และการศึกษาออนไลน์ในรูปแบบของวิดีโอทำให้มีผู้เข้าชมมากกว่าหนึ่งพันล้านครั้งต่อวันบน YouTube (Simon, 2019)

จากรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปี 2561 Thailand Internet User Profile 2018 โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พบว่า ในแต่ละวันคนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อใช้งาน YouTube 2 ชั่วโมง 35 นาที ในการดู โทรทัศน์ ดูลิขสิทธิ์วิดีโอ อีกทั้ง social media ที่คนไทยใช้มากที่สุดคือ YouTube คือร้อยละ 98.8 (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2562)

การวางแผนในการผลิตวิดีโอสำหรับผู้สอนถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นขั้นตอนในการกำหนดรูปแบบ วิดีโอ รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการใช้วิดีโอเป็นฐาน ขั้นตอนในการผลิตวิดีโอโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น ขั้นตอนการผลิต (Pre-production) ขั้นตอนการผลิต (Production) และขั้นหลังการผลิต (Post-production) ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดที่สำคัญและเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งกระบวนการผลิต ส่วนขั้นตอนใดสำคัญ ที่สุดนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล แต่ในการผลิตวิดีโอการสอนในยุคดิจิทัลนั้น ขั้นตอนที่สำคัญ ที่สุด คือ การวางแผนในการผลิตวิดีโอ ซึ่งจะอยู่ในขั้นตอนการผลิต ดังนั้นการวางแผนผลิตวิดีโอการสอนมีความสำคัญในการกำหนดแนวทางการดำเนินการผลิต สามารถติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้ทุกขั้นตอน โดยการวางแผนการผลิตวิดีโอการสอนผู้สอนควรพิจารณาในการวางแผนหลายประการ ได้แก่ (1) ลักษณะของ เนื้อหา (2) วัตถุประสงค์ของวิดีโอการสอน (3) รูปแบบการนำเสนอวิดีโอ (4) วิธีการนำเสนอ (5) ผู้เรียน (6) กิจกรรม (7) การใช้วิดีโอการสอน (8) สถานที่ผลิต (9) ทีมงานผลิต (10) ค่าใช้จ่าย (Denning, 2015; Diamond, 1964; Köster, 2018; Lewis, 1993; Millerson, 1994; O'Donoghue, 2013; Zettl, 2012; ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2560; นรินธร นนทมาลย์, 2560; วสันต์ อดิศักดิ์, 2528; วิรุฬห์ ลีลาพฤทธิ์, 2529)

ขั้นตอนการวางแผนการผลิต	สิ่งที่ได้
(1) วิเคราะห์เนื้อหา	(1) เนื้อหา
(2) กำหนดวัตถุประสงค์ของวิดีโอการสอน	(2) วัตถุประสงค์การสอน
(3) กำหนดรูปแบบการนำเสนอวิดีโอ/ รูปแบบ รายการ/ ผังรายการ/ ระยะเวลาของวิดีโอ	(3) รูปแบบรายการ/ โครงสร้างรายการ/ บทรายการ/ ความยาวของวิดีโอ
(4) วิเคราะห์ผู้เรียน	(4) กลุ่มผู้เรียน
(5) วิเคราะห์การนำเสนอวิดีโอ	(5) วิธีการนำเสนอ
(6) ออกแบบกิจกรรมการสอนโดยใช้วิดีโอ	(6) กิจกรรม ก่อน ระหว่าง หลัง การชมวิดีโอ
(7) กำหนดวิธีการใช้งานวิดีโอ	(7) ช่องทางในการเผยแพร่วิดีโอการสอน
(8) กำหนดสถานที่ในการผลิตวิดีโอการสอน	(8) ห้องสตูดิโอ/ นอกสถานที่
(9) กำหนดผู้รับผิดชอบ/ อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำ	(9) ทีมงานผลิต อุปกรณ์ที่จะต้องใช้
(10) กำหนดงบประมาณ	(10) งบประมาณค่าใช้จ่าย

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนในการผลิตวิดีโอการสอน

โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดต่าง ๆ มากมายที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงกันในการผลิต ซึ่งในการผลิตนั้นผู้สอนสามารถผลิตวิดีโอการสอนด้วยตนเอง หรือหากผู้สอนมีทีมงานที่ช่วยในการผลิต ผู้สอนควรดำเนินการวางแผนการผลิตให้เรียบร้อย เพื่อให้ทีมงานผลิตมีความเข้าใจตรงกันในการผลิต ผู้สอนสามารถเป็นแนวทางแล้วประยุกต์ใช้ในการผลิตวิดีโอการสอนของตนเองได้ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหา สิ่งแรกที่ผู้สอนควรดำเนินการ คือ การวิเคราะห์เนื้อหาที่จะนำมาผลิตวิดีโอการสอน หลังจากที่ผู้สอนได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้สอนจะได้เนื้อหาที่จะนำมาผลิตวิดีโอการสอน ซึ่งในการวิเคราะห์เนื้อหานั้น ผู้สอนควรศึกษาจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย การสอบถามความคิดเห็น ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงภาพถ่ายและวิดีโอที่จะนำมาประกอบ เมื่อรวบรวมข้อมูลมาแล้วผู้สอนจะต้อง กลั่นกรองเพื่อให้ได้เนื้อหาที่ถูกต้อง ทันสมัย แล้วกำหนดประเด็นหลัก และประเด็นย่อย หรือหากเนื้อหามีจำนวนมาก ผู้สอนสามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ ในการนำเสนอ (Gustafson & Branch, 2002; Moore, Bates, & Grundling, 2002; Morrison, Ross, Kemp, & Kalman, 2010; Richey, Klein, & Tracey, 2010; Seels & Glasgow, 1990; ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2540)

2. กำหนดวัตถุประสงค์ของวิดีโอการสอน เมื่อผู้สอนกำหนดเนื้อหาที่จะนำมาผลิตวิดีโอการสอนแล้ว ต่อมาผู้สอนควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการผลิตวิดีโอ การกำหนดวัตถุประสงค์อาจจะกำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป หรือวัตถุประสงค์เฉพาะ และอาจจะมีหลายวัตถุประสงค์ก็ได้ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป เป็นการกำหนดผลที่คาดหวังที่กว้าง ไม่สามารถสังเกตได้ เช่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับ

การวางแผนการผลิตวิดีโอการสอน ส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะจะกำหนดในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เช่น หลังจากที่ได้ชมวิดีโอการสอนเรื่อง การวางแผนการผลิตวิดีโอการสอน ผู้เรียนสามารถบอกวิธีการผลิตวิดีโอการสอนได้ (วาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2540) หรือผู้สอนอาจจะกำหนดวัตถุประสงค์ตามตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom ซึ่งได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานแล้วจำแนกเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเรียกว่า Taxonomy of Educational objectives คือ มนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้าน 1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) คือ ด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน 2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) คือ การรับรู้ การตอบสนอง การเกิดค่านิยม การจัดระบบ บุคลิกภาพ และการสร้างสรรค์ด้านร่างกาย 3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) คือ การรับรู้ กระทำตามแบบ การหาความถูกต้อง การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจ การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Bloom, 1956; Krathwohl, 2002; Morrison et al., 2010)

3. กำหนดรูปแบบการนำเสนอวิดีโอ รูปแบบรายการ ผังรายการ บทรายการ ระยะเวลาของวิดีโอ ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะต้องกำหนดรูปแบบของการนำเสนอวิดีโอว่าจะนำเสนอในรูปแบบใดให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ แล้วจึงกำหนดรูปแบบของรายการ ต่อจากนั้นกำหนดผังรายการและรายละเอียดของบทรายการรวมถึงระยะเวลาของวิดีโอ

เมื่อผู้สอนรวบรวมข้อมูล ทำการสังเคราะห์เนื้อหาที่จะนำมาผลิตวิดีโอ และกำหนดวัตถุประสงค์ของวิดีโอแล้ว ผู้สอนควรกำหนดรูปแบบการนำเสนอวิดีโอการสอนว่าเนื้อหาจะนำเสนอออกมาในรูปแบบใดจึงจะทำให้วิดีโอมีความน่าสนใจและสอดคล้องกับเนื้อหา ไม่เพียงแต่สร้างความสนใจจากกราฟิก ภาพ เสียง ผู้สอนอาจจะกำหนดรูปแบบรายการที่จะนำเสนอ เช่น รายการบรรยาย รายการสนทนา รายการอภิปราย รายการสัมภาษณ์ รายการสาธิตและทดลอง สารคดี ละคร สารละคร เพลงและดนตรี นิตยสาร ปกฉีก เกมโชว์ สปอต หรือเป็นการนำเสนอสไลด์ PowerPoint กับการบันทึกเสียง การบันทึกหน้าจอ การบันทึกวิดีโอจากกล้องเว็บแคม การถ่ายให้เห็นการทำงานบนโต๊ะ หรือการใช้เทคนิคโครมาคีย์ หรือ Green Screen เข้ามาช่วยในการถ่ายทำ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, นิคม ทาแดง, & ไพบุรณ์ คะเชนทรพรรค, 2547; นรินธ์ นนทมาลย์, 2561; วราภรณ์ โดโพธิ์ไทย, 2560; สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, 2540)

เมื่อผู้สอนได้เนื้อหาที่จะนำมาผลิตรายการ ทราบถึงวัตถุประสงค์ของวิดีโอ แล้วกำหนดรูปแบบการนำเสนอ หรือรูปแบบของวิดีโอ ต่อมาผู้สอนควรกำหนดผังรายการ หรือโครงสร้างรายการเพื่อให้มองเห็นภาพรวมของวิดีโอการสอนแล้วนำมาเขียนบทรายการต่อไป โดยการเขียนผังรายการซึ่งมีด้วยกัน 2 แบบคือ (1) แผนผังรายการแบบเรียงลำดับหัวข้อ (2) แผนผังรายการแบบเทียบเส้นเวลา (ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2560)

1. แผนผังรายการแบบเรียงลำดับหัวข้อ จะแสดงลำดับประเด็นหรือกิจกรรมที่จะนำเสนอในรายการเรียงตามลำดับ

แผนผังรายการ		
ชื่อรายการ	การป้องกันโรคตา	
รูปแบบรายการ	สารคดี	
ความยาว	25 นาที	
ลำดับที่	ประเด็น / กิจกรรม	เวลา
1	ไต่เตลนํารายการ	0:30
2	ประเภทของโรคตา	2:00
3	สัมภาษณ์ผู้ที่ เป็นโรคตา	2:00
4	สาเหตุของโรคตา	6:30
5	สัมภาษณ์นายแพทย์	3:00
6	การรักษาโรคตาอย่างถูกวิธี	4:30
7	วิธีป้องกันโรคตา	3:00
8	เครดิตท้ายรายการ	0:30
	รวม	25 นาที

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแผนผังรายการแบบเรียงลำดับหัวข้อ (ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2560)

2. แผนผังรายการแบบเทียบเส้นเวลา เป็นแบบที่ใช้เส้นเวลาในการกำหนดลำดับและรายละเอียดหรือประเด็นที่จะนำเสนอ

แผนผังรายการ			
ชื่อรายการ	โรคตา		
รูปแบบรายการ	สารคดี		
ความยาว	25 นาที		
	เวลา	ลำดับที่	ประเด็น / กิจกรรม
		1	ไตเติลนำรายการ
		2	ประเภทของโรคตา
	5	3	สัมภาษณ์ผู้ที่ป่วยโรคตา
		4	สาเหตุของโรคตา
	10		
		5	สัมภาษณ์นายแพทย์
	15	6	การรักษาโรคตาอย่างถูกวิธี
	20	7	วิธีป้องกันโรคตา
		8	สรุป
	25	9	เครดิตท้ายรายการ
	นาที		

ภาพที่ 3 ตัวอย่างแผนผังรายการแบบเทียบเส้นเวลา (ทิพย์เกสร บุณอำไพ, 2560)

การเขียนบทวิดีโอการสอน เป็นการนำเอาความคิดในการสร้างสรรค์งานวิดีโอมาทำให้เป็นรูปธรรม เพื่อแสดงให้เห็นว่าการนำเสนอการสอนโดยใช้วิดีโอจะดำเนินไปอย่างไร โดยแสดงให้เห็นทั้งลักษณะของภาพที่ใช้ประกอบ ข้อความ กราฟิก ตลอดจนเสียงประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเสียงดนตรีประกอบ หรือเสียงเอฟเฟกต์ เรียงลำดับการนำเสนอแล้วร้อยเรียงเป็นเรื่องราว การเขียนบทวิดีโอการสอนมีความคล้ายคลึงกับการเขียนบทรายการโทรทัศน์ โดยในขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นการกลั่นกรอง การสร้างสรรค์วิดีโอการสอนให้มีคุณภาพ ผู้สอนจะต้องจินตนาการออกมาว่าจะนำเสนออย่างไรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยความละเอียดอ่อนมากยิ่งขึ้นในการถ่ายทอดเนื้อหา ผู้สอนไม่ควรมองข้ามความสำคัญของบทวิดีโอการสอน แม้ว่าวิดีโอการสอนที่ผลิตจะเป็นวิดีโอที่มีความยาวรายการไม่เท่ากับรายการรูปแบบอื่น ๆ ก็ตาม

ประเภทของบทวิดีโอการสอน จะนำมาจากบทโทรทัศน์เพื่อการศึกษาซึ่งประกอบด้วย 5 ประเภท คือ 1. บทแบบเรียงลำดับเรื่อง 2. บทแบบลำดับรายการ 3. บทแบบเปิด 4. บทแบบกึ่งสมบูรณ์ และ 5. บทแบบสมบูรณ์ (ทิพย์เกสร บุณอำไพ, 2560) โดยบทแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้

1. บทแบบเรียงลำดับเรื่อง เป็นบทที่แสดงลำดับเรื่องที่จะนำเสนอตามลำดับก่อนหลัง แต่ไม่ได้บอกรายละเอียดของภาพและเสียง

บทรายการแสดงดนตรีไทยของนักเรียน

วันที่.....เวลา.....

วัสดุฉาก เครื่องดนตรีไทย / วงดนตรีไทย

- ลำดับการแสดง
1. การไหว้
 2. นักร้อง ร้องเพลงเขมรไทรโยค
 3. การแสดงเดี่ยวซอสามสาย
 4. นักร้อง ร้องเพลงนกขมิ้น
 5. การแสดงเดี่ยวตีฉิม
 6. การแสดงดนตรีทั้งวง

ภาพที่ 4 ตัวอย่างบทแบบเรียงลำดับเรื่อง (ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2560)

2. บทแบบลำดับรายการ เป็นบทที่บอกเฉพาะกำหนดการของรายการในแต่ละตอน โดยระบุลักษณะของรายการ

รายการบ้านสุขสันต์

จันทร์ที่ 2 มกราคม 2550

8:00:00 (0:20)	โลโกเปิดรายการ	VTR
8:00:20 (1:00)	พิธีกรพูดแนะนำรายการ	ฉากบ้าน
8:01:20 (5:00)	พิธีกรสัมภาษณ์วิทยากร	ฉากห้องรับแขก
8-06:20 (0:20)	แนะนำสมุนไพรรักษาบ้าน	VTR
8:07:20 (0:20)	สะกิดข้าวแม่บ้านดารา	VTR
8:07:40 (2:00)	โฆษณา (1)	VTR
8:09:40 (0:15)	พิธีกรเสนอให้ฟังเพลง	ฉากห้องนั่งเล่น
8:09:55 (2:50)	มิวสิควิดีโอเพลงบ้านของเรา	VTR
8:12:45 (2:30)	อาหารจานเด็ด	ฉากห้องครัว
8:14:15 (5:00)	การจัดโต๊ะอาหาร	ฉากห้องรับประทานอาหาร
8:20:15 (2:00)	โฆษณา (2)	VTR
8:22:15 (3:00)	ข่าวธุรกิจอาหาร	VTR

ต่อ		
8:25:15 (1:45)	การปรุงอาหารเด็กอ่อน	ฉากห้องครัว
8:28:00 (0:50)	พิธีกรกล่าวลา	ฉากบ้าน
8:28:50 (1:00)	ทิมเครดิต	VTR
8:29:50	ปิดรายการ	

ภาพที่ 5 ตัวอย่างบทแบบลำดับรายการ (ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2560)

3. บทแบบเปิด เป็นบทที่กำหนดเฉพาะประเด็นที่จะให้ผู้สอน ผู้ดำเนินรายการพูดหรือถามวิทยากร หรือผู้สัมภาษณ์ ประเด็นในการตอบ สำหรับรายละเอียดของคำถามและคำตอบ ผู้สอน ผู้ดำเนินรายการ วิทยากร ผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้ให้รายละเอียดเอง

ลำดับ	ภาพ	เสียง
1	พิธีกร	พิธีกร-(ถามความเป็นมาของโรคเอดส์และการแพร่กระจายของโรคเอดส์)
2	วิทยากร	วิทยากร-(ตอบ) ประเด็น 1. ความเป็นมาของโรคเอดส์ 2. สาเหตุการเกิดโรคเอดส์ 3. การติดเชื้อโรคเอดส์
3	พิธีกร	พิธีกร-(ถาม การควบคุมโรคเอดส์)
4	วิทยากร	วิทยากร-(ตอบ) ประเด็น 1. วิธีควบคุมโรค 2. ข้อเสนอแนะการป้องกันโรคเอดส์

ภาพที่ 6 ตัวอย่างบทแบบเปิด ดัดแปลงจาก (ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2560)

4. บทแบบกึ่งสมบูรณ์ เป็นบทรายการที่ไม่ได้แสดงรายละเอียดคำพูดทุกคำของผู้สอน ผู้ดำเนินรายการวิทยากร หรือผู้สัมภาษณ์ แต่จะมีคำพูดของผู้สอน ผู้ดำเนินรายการ วิทยากร ค่อนข้างสมบูรณ์ ส่วนคำตอบของวิทยากร หรือผู้ให้สัมภาษณ์จะระบุเฉพาะประเด็นในการตอบ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง	เวลา
1	FI VTR	FI ดนตรี.....	30 วินาที
2	S/I CG มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เสนอ รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ประกอบชุด.....		

ลำดับที่	ภาพ	เสียง	เวลา
	เรื่อง อินทรายจากยุง		
	FO.CG FO.VTR	FO. ดนตรี.....	
3	FI.1 MCU ผู้ดำเนินรายการ	FI.MIC 1 ผู้ดำเนินรายการ สวัสดิ์ท่านผู้ชม เนื่องจาก ขณะนี้ย่างเข้าฤดูฝนแล้ว จะเห็นว่ามีน้ำ เจิ่งนอง ซ้ำตามหลุมบ่อทั่ว ๆ ไป แหล่งที่มี น้ำขัง นั้นมีอยู่ทั่วไป	1 นาที
4	S/I CG "ชื่อผู้ดำเนินรายการ"	ตามพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่บริเวณ บ้านเรือนของเราเป็นต้นไปโดยเฉพาะอย่าง ยิ่งบางบ้านที่มีโอ่งไหเรียงรายไว้รองน้ำฝน แต่ไม่ได้ปิดฝาไว้ แหล่งน้ำขังเหล่านี้จะเป็น แหล่งเพาะพันธุ์ของยุง ซึ่งนำอินทรายมา สู่มนุษย์เราหลายโรคทีเดียว ดังนั้น รายการ นี้จะเสนอโรคที่เกิดจากยุง วิธีป้องกันและ รักษา วิทยากร ผู้จะให้คำแนะนำในเรื่องนี้ คือ นายแพทย์ สติติ ยุธดา	
5	CUT2 MCU วิทยากร	วิทยากร (อธิบายอินทรายจากยุง)	2 นาที
6	S/I CG ชื่อวิทยากร	ผู้ดำเนินรายการ โรคไข้เลือดออกนี้มีอินทรายถึงชีวิตใหม่ และ ส่วนใหญ่เป็นมากในช่วงฤดูใด	10 นาที
	CUT 1 2S ผู้ดำเนินรายการและวิทยากร	วิทยากร อธิบายอินทรายของโรคและฤดูกาลที่เกิด โรค	5 นาที
7	CUT SLIDE ภาพคนป่วยไข้เลือดออก		10 วินาที

ภาพที่ 7 ตัวอย่างบทแบบกิ่งสมบูรณ์ ดัดแปลงจาก (ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2560)

โดยในบทแบบกิ่งสมบูรณ์และบทสมบูรณ์ โดยทั่วไปแล้วจะมีการใช้ศัพท์เทคนิคที่เกี่ยวข้องกับ
ภาพเสียง เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันสำหรับทีมงานในการผลิต ตัวอย่างเช่น

ศัพท์เทคนิค	คำอธิบาย
FI (Fade In)	การนำภาพเข้าสู่จอภาพ โดยเริ่มจากดำมืดแล้วค่อย ๆ ปรากฏเป็นภาพที่ชัดเจน หรือเป็นการนำเสียงเข้าจากเสียงที่เงียบแล้วค่อย ๆ ดังขึ้นจนถึงระดับเสียงปกติ
FO (Fade Out)	การนำภาพออกจากจอภาพ โดยภาพที่ชัดเจนอยู่จะค่อย ๆ มีดลงจนมืดสนิท ไม่มีภาพปรากฏ หรือการนำเสียงออกจากระดับเสียงที่ปกติแล้วค่อย ๆ เบาลงจนไม่มีเสียง
S/I (Superimpose)	การนำภาพจาก 2 แหล่งมาซ้อนทับกัน เช่น ภาพจากวิทยากรซ้อนทับกับตัวอักษรชื่อ
CU (Close Up)	ภาพระยะใกล้ มองเห็นใบหน้าหรือสิ่งที่ต้องการเน้นให้มองเห็นชัดเจนทั้งหมด
MCU (Medium Close Up)	จับภาพตั้งแต่ช่วงอกขึ้นไป เพื่อจะได้เห็นอากัปกิริยาของตัวแสดงได้มากขึ้น
MS (Medium Shot)	ภาพระยะปานกลาง เป็นการถ่ายตัวแสดงครึ่งตัวจากเอวขึ้นไป ใช้สำหรับถ่ายทอดอากัปกิริยาของตัวแสดง โดยที่ไม่มีผลของการรบกวนเข้ามาเกี่ยวข้อง
MLS (Medium Long Shot)	คล้าย MS โดยจะเก็บภาพไม่เต็มตัวแต่ก็เกือบจะเต็มตัว
LS (Long Shot)	ภาพระยะไกล ที่จะเก็บภาพตัวแสดงเต็มตัว พร้อม ๆ กับสภาพแวดล้อมรอบข้าง
CUT	การเปลี่ยนภาพหนึ่งหรือวิดีโอไปยังอีกภาพหรือวิดีโอทันที
VTR (Video Tape Recorder)	วิดีโอที่ใช้สำหรับบันทึกภาพและเสียง

ภาพที่ 8 แสดงตัวอย่างศัพท์เทคนิคที่ใช้ในการเขียนบท

จากตารางเป็นเพียงตัวอย่างศัพท์เทคนิคที่ใช้ แต่เนื่องจากปัจจุบันมีคำที่ใช้เรียกในการทำงานที่แตกต่างกัน ศัพท์เทคนิคบางคำอาจจะมีการดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงให้เข้าใจตรงกันได้สะดวกขึ้นแต่สื่อความหมายเดียวกัน เช่น CU (Close Up) บางท่านอาจจะใช้คำว่าถ่ายเจาะ เป็นต้น

5. บทแบบสมบูรณ์ เป็นบทที่แสดงรายละเอียดของภาพและเสียงอย่างสมบูรณ์ คือ ในส่วนของภาพจะแสดงลักษณะของภาพมุมกล้องและการเคลื่อนไหวของกล้อง ส่วนของเสียงจะแสดงคำพูดของผู้แสดงทุกคน

ลำดับที่	ภาพ	เสียง	เวลา
1	FI VTR	FI คนตรี.....	30 วินาที
2	S/I CG มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เสนอ รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ประกอบชุด..... เรื่อง อันตรายจากยุง FO.CG FO.VTR	FO. คนตรี.....	
3	FI.1 MCU ผู้ดำเนินรายการ	FI.MIC 1 ผู้ดำเนินรายการ สวัสดิ์ท่านผู้ชม เนื่องจาก ขณะนี้ย่างเข้าฤดูฝนแล้ว จะเห็นว่ามีน้ำ เจิ่งนอง ชั่งตามหลุมบ่อทั่ว ๆ ไป แหล่งที่มี น้ำขัง นั้นมีอยู่ทั่วไป	
4	S/I CG "ชื่อผู้ดำเนินรายการ"	ตามพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่บริเวณ บ้านเรือนของเราเป็นต้นไปโดยเฉพาะ อย่างยิ่งบางบ้านที่มีโอ่งไท่เรียงรายไว้ รองน้ำฝนแต่ไม่ได้ปิดฝาไว้ แหล่งน้ำขัง เหล่านี้จะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของยุง ซึ่งนำ อันตรายมาสู่มนุษย์เราหลายโรคทีเดียว ดังนั้น รายการนี้จะเสนอโรคที่เกิดจากยุง วิธี ป้องกันและรักษาวิทยาการ ผู้จะให้คำแนะนำ ในเรื่องนี้ คือ นายแพทย์ สติต ยุธดา	
5	CUT2 MCU วิทยาการ	นายแพทย์ สติต ยุธดา สวัสดิ์ครับท่านผู้ชม มีคำพังเพยโบราณที่กล่าวว่า "ยุงร้ายกว่า เสือ" นั้น ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะเราจะ พบยุงจำนวนมากมายทุกหนทุกแห่ง ส่วน เสือไม่ได้ออกมาเดินเล่นผ่าน	30 วินาที

ลำดับที่	ภาพ	เสียง	เวลา
6	S/I CG "นายแพทย์ สกิต ยุธา" FO.CG	อยู่ในเมืองหรือตามบ้าน โอกาสจะพบ อันตรายจากเชื้อจึงยากกว่า ดังนั้น ยุงจึง เป็นสัตว์ที่ร้ายกาจกว่า ยิ่งเป็นพาหะนำเชื้อ โรคเข้าสู่ร่างกายของคนเรา ผมจะให้ดูภาพ คนที่ป่วยด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากยุงเป็น ตัวแพร่เชื้อ	
7	CUT SLIDE ภาพคนป่วยไข้เลือดออก	ผู้ป่วยคนนี้เป็นไข้เลือดออก โปรดสังเกตจุด สีแดง ๆ เล็ก ๆ ที่แขนนี้ก็เนื่องมาจากถูกยุง ที่มีเชื้อโรคไข้เลือดออกกัดหรือดูดเลือด ยุงที่ กัดนำเชื้อโรคมาจากการดูดเลือดคนที่เป็น ไข้เลือดออกมาก่อน เมื่อกัดคนต่อมาก็จะ ปล่อยเชื้อที่ได้รับแพร่กระจายออกไป	
8	CUT 1 2S ผู้ดำเนินรายการและวิทยากร ZI-MCU วิทยากร	ผู้ดำเนินรายการ โรคไข้เลือดออกนี้มี อันตรายถึงชีวิตไหม และส่วนใหญ่จะเป็นกัน มากในช่วงฤดูใด วิทยากร โรคไข้เลือดออกเป็นโรคที่นับว่า เป็นอันตรายมากโรคหนึ่งถ้าปล่อยไว้โดย รู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็จะทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้ โรคนี้เป็นกันมากในช่วงฤดูฝน ซึ่งมักมีน้ำขัง อยู่ตามพื้นที่ทั่วไป ทำให้ยุงมีการแพร่พันธุ์ อย่างรวดเร็ว	

ภาพที่ 9 ตัวอย่างบทแบบกึ่งสมบูรณ (ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2560)

ระยะเวลาของวิดีโอ หรือความยาวของวิดีโอที่จะนำเสนอเนื้อหาในแต่ละเรื่อง ผู้สอนควรกำหนด ระยะเวลาของวิดีโอตามรูปแบบของวิดีโอที่ผู้สอนได้กำหนด โดยระยะเวลาของวิดีโอในการเรียนออนไลน์ (Lynch, 2019) สามารถแบ่งออกเป็น (1) วิดีโอที่นำเสนอในสื่อสังคม (social media) ประมาณ 1–3 นาที (2) วิดีโอการฝึกอบรมหรือวิดีโอตัวอย่างบทเรียน ประมาณ 2–5 นาที (3) วิดีโอการสอนประมาณ 6–10 นาที (4) วิดีโอที่นำเสนอเนื้อหาที่ลึกซึ้ง สูงสุดไม่เกิน 20 นาที

ถ้าหากผู้สอนนำวิดีโอการสอนที่ผลิตขึ้นเผยแพร่ในสื่อสังคม (social media) เพื่อสร้างการดึงดูดใจให้กับผู้เรียน หรือสื่อสารกับผู้เรียนในช่องทางที่ผู้เรียนให้ความนิยม ความยาวของวิดีโอที่เหมาะสมจากการนำเสนอจาก Hub Spot บริษัทด้าน Digital Media (Chi, 2018) มีระยะเวลา ดังนี้ (1) Instagram ควรมี

ความยาว 30 วินาที (2) Twitter ควรมีความยาว 45 วินาที (3) Facebook ควรมีความยาว 1 นาที (4) YouTube ควรมีความยาว 2 นาที

4. วิเคราะห์ผู้เรียน ในขั้นตอนนี้ผู้สอนควรมีการวิเคราะห์ผู้เรียนที่จะเรียนรู้จากวิดีโอ ในการวิเคราะห์ผู้เรียนก็เปรียบเสมือนการวิเคราะห์ผู้ชม เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความสนใจ เพื่อที่จะได้ออกแบบวิดีโอการสอนให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด เช่นเดียวกับการออกแบบการสอนที่ผู้สอนควรมีการวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน (Gustafson & Branch, 2002; Moore et al., 2002; Morrison et al., 2010; Richey et al., 2010; Seels & Glasgow, 1990)

5. วิเคราะห์การนำเสนอวิดีโอ ในการนำเสนอเนื้อหาผู้สอนควรมีการวิเคราะห์การนำเสนอวิดีโอ การสอนของตนเอง คือบางเนื้อหาผู้สอนอาจต้องการอุปกรณ์ หรือเครื่องมือต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการนำเสนอ เช่น การต้องใช้ของจริง หรือวัสดุจริงที่ใช้ในการถ่ายทำ หรือการนำเสนอหน้าจอโทรศัพท์แล้วมีการบรรยายเหมือนการนำเสนอ application เพื่อการเรียนการสอนซึ่งผู้สอนต้องการบันทึกหรือมีการนำเสนอโดยใช้หน้าจอของโทรศัพท์ ซึ่งผู้สอนควรมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการนำเสนอ (ทิพย์เกสร บุนนาค, 2560)

6. ออกแบบกิจกรรมการสอนโดยใช้วิดีโอ ในการใช้วิดีโอสำหรับการจัดการเรียนการสอนอาจจะเรียกว่าเป็นการสอนโดยใช้วิดีโอเป็นฐาน ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมโดยมีขั้นตอนดังนี้ ก่อนชมวิดีโอการสอน ระหว่างชมวิดีโอการสอน และหลังชมวิดีโอการสอน คือ ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมก่อนชมวิดีโอการสอน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมตามข้อแนะนำ หรือให้ผู้เรียนศึกษาหรือเรียนรู้จากสิ่งใดมาก่อน ก่อนชมวิดีโอ ขั้นตอนระหว่างการชมวิดีโอ หากวิดีโอการสอนใดมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตาม หรือได้ฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกการอ่านออกเสียง ฝึกทำทางการรำ และขั้นหลังการรับชมวิดีโอ ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ หลังการรับชมวิดีโอการสอน เป็นต้น

7. กำหนดวิธีการใช้งานวิดีโอ ในขั้นตอนนี้ผู้สอนควรมีการกำหนดว่าจะใช้งานวิดีโอ หรือเผยแพร่วิดีโอให้กับผู้เรียนในช่องทางใด หรือรูปแบบใด ได้แก่ 1. การเผยแพร่วิดีโอแบบผสานเวลา เช่น การถ่ายทอดสด และ 2. การเผยแพร่แบบไม่ผสานเวลา คือ การใช้วิดีโอออนไลน์ เป็นต้น ผู้เรียนสามารถเลือกดูวิดีโอออนไลน์ได้ตามความต้องการ หรือในรูปแบบของ Over the top (OTT) ที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันและมีรูปแบบการให้บริการ 2 ประเภท คือ 1. OTT แบบ SVOD (Subscription Video on Demand) ซึ่งเป็นบริการรับชมคอนเทนต์ ที่วีดิโอออนไลน์ แบบเรียกเก็บค่าสมาชิกที่เป็นการเลือกรับชมแบบย้อนหลังหรือตามเวลาที่สะดวกในรูปแบบวิดีโอสตรีมมิ่ง และ 2. OTT แบบ SLIN (Subscription Linear) คือ บริการรับชมทีวี

ออนไลน์ แบบรับชมสด ทั้งผ่านกล่องรับสัญญาณและตามโปรแกรมที่ออกอากาศ (สำนักงานคณะกรรมการ
กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2562)

8. กำหนดสถานที่ในการผลิตวิดีโอการสอน ผู้สอนควรมีการกำหนดสถานที่ในการถ่ายทำให้เป็นไป
ตามบทที่ได้กำหนดไว้ เช่น การถ่ายทำนอกสถานที่ (outdoor) การถ่ายทำภายในอาคาร (indoor) ถ่ายทำใน
ห้องสตูดิโอเป็นต้น หรือวิดีโอการสอนของผู้สอนที่ได้ออกแบบไว้ ทั้งการถ่ายทำนอกสถานที่ (outdoor)
ร่วมกับการถ่ายทำภายในอาคาร (indoor) นั้นขึ้นอยู่กับบทที่ผู้สอนได้กำหนดไว้

9. กำหนดผู้รับผิดชอบ/ อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำ ผู้สอนควรกำหนดผู้รับผิดชอบหรือทีมงานการ
ผลิตวิดีโอไว้ แต่หากผู้สอนสามารถผลิตวิดีโอการสอนด้วยตนเองได้แล้วนั้น ผู้สอนก็ควรมีการวางแผนการผลิต
วิดีโอการสอนเช่นกัน โดยทั่วไปแล้วทีมงานการผลิตวิดีโอจะประกอบด้วย 1. ทีมงานฝ่ายผลิตรายการ ได้แก่
ผู้เขียนบท และผู้กำกับรายการผู้กำกับเวที 2. ทีมงานฝ่ายเทคนิค ได้แก่ ผู้กำกับเทคนิค นายช่างเทคนิคด้าน
ต่าง ๆ เช่น ช่างกล้อง ช่างแสง ช่างเสียง ช่างควบคุมสัญญาณภาพ และช่างที่ควบคุมเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่
เกี่ยวข้องอื่น ๆ 3. ทีมงานฝ่ายฉาก ได้แก่ ผู้กำกับฉาก เจ้าหน้าที่จัดฉาก สร้างฉาก เจ้าหน้าที่จัดหาและจัดซื้อ
วัสดุ อุปกรณ์ประกอบฉาก 4. ทีมงานฝ่ายเครื่องแต่งกายและแต่งหน้า ได้แก่ ช่างจัดเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย
ที่เหมาะสมกับ เรื่องราวในบทโทรทัศน์ ช่างแต่งหน้าผู้ปรากฏตัวทางโทรทัศน์ 5. ทีมงานประสานงานการผลิต
ได้แก่ ผู้ประสานงานด้านธุรการและการเงิน ช่วยประสานงานสถานที่ ถ่ายทำ ประสานงานกับบุคลากรหรือ
ทีมงานการผลิตด้านต่าง ๆ เพื่อการนัดหมาย หรือจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Millerson & Owens, 2012;
ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2560)

10. กำหนดงบประมาณ การจัดทำงบประมาณในการผลิต เมื่อผู้สอนได้ออกแบบตั้งแต่เริ่มจากการ
1. วิเคราะห์เนื้อหา 2. กำหนดวัตถุประสงค์ของวิดีโอการสอน 3. กำหนดรูปแบบการนำเสนอวิดีโอ รูปแบบ
รายการ ผังรายการ และระยะเวลาของวิดีโอ 4. วิเคราะห์ผู้เรียน 5. วิเคราะห์การนำเสนอวิดีโอ 6. กำหนด
กิจกรรมการสอนโดยใช้วิดีโอ 7. กำหนดวิธีการใช้งานวิดีโอ ออนไลน์ 8. กำหนดสถานที่ในการ
ผลิตวิดีโอการสอน 9. กำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำ ผู้สอนสามารถ
ประมาณการค่าใช้จ่ายในการผลิตวิดีโอได้อย่างละเอียด หากผู้สอนมีทีมงานผลิต ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง
ค่าใช้จ่ายของทีมงานที่ใช้ในการผลิต ค่าเดินทาง ที่พัก อุปกรณ์ประกอบฉาก อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำในยุค
ดิจิทัลผู้สอนยังสามารถเลือกใช้ กราฟิก (Graphic) โลโก้ (Logo) ชื่อเรื่อง (Title) แถบแนะนำชื่อ วิดีโอ แนะนำ
สถานที่ พิธีกร เว็บไซต์ (Lower Third) พื้นหลัง (Background) เครดิตท้าย (End credit) รูปแบบอักษร

(font type) สี (Color) และ เสียง (Sound) ที่มีให้บริการฟรีและเสียค่าใช้จ่าย ซึ่งผู้สอนสามารถออกแบบและผลิตได้ด้วยตนเอง

สรุป

การวางแผนการผลิตวิดีโอการสอนในยุคดิจิทัลมีขั้นตอนที่จะทำให้ผู้สอนทราบถึงแนวทางในการผลิตวิดีโอการสอนอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดขอบเขตในการทำงานที่ชัดเจน และสามารถควบคุมการผลิตได้ด้วยตนเอง ให้วิดีโอการสอนที่ได้วางแผนและนำไปสู่ขั้นตอนการผลิตสำหรับการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1. วิเคราะห์เนื้อหา 2. กำหนดวัตถุประสงค์ของวิดีโอการสอน 3. กำหนดรูปแบบการนำเสนอวิดีโอ รูปแบบรายการ ผังรายการ และระยะเวลาของวิดีโอ 4. วิเคราะห์ผู้เรียน 5. วิเคราะห์การนำเสนอวิดีโอ 6. ออกแบบกิจกรรมการสอนโดยใช้วิดีโอ 7. กำหนดวิธีการใช้งานวิดีโอ 8. กำหนดสถานที่ในการผลิตวิดีโอการสอน 9. กำหนดผู้รับผิดชอบ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำ 10. กำหนดงบประมาณ

บรรณานุกรม

- Bevan, M. (2019). Why Videos are Important in Education. Retrieved from <https://www.nextthoughtstudios.com/video-production-blog/2017/1/31/why-videos-are-important-in-education>
- Bloom, B. S. (1956). Taxonomy of educational objectives. Vol. 1: Cognitive domain. New York: McKay, 20-24.
- Chi, C. (2018). How Long Should Your Videos Be? Ideal Lengths for Facebook, Instagram, Twitter, and YouTube [Infographic]. Retrieved from <https://blog.hubspot.com/marketing/how-long-should-videos-be-on-instagram-twitter-facebook-youtube>
- Clarine, B. (2016). 11 Reasons Why Video is Better Than Any Other Medium. Retrieved from <https://www.advancedwebranking.com/blog/11-reasons-why-video-is-better/>
- Dale, E. (1969). Audiovisual methods in teaching.
- Denning, D. (2015). Video in Theory and Practice: Issues for Classroom Use and Teacher Video Evaluation. Department of Social and Natural Sciences. Faculty of Education, University of Victoria,
- Gustafson, K. L., & Branch, R. M. (2002). What is instructional design. Trends and issues in instructional design and technology, 16-25.
- Krathwohl, D. R. (2002). A revision of Bloom's taxonomy: An overview. Theory into practice, 41(4), 212-218.
- Lynch, L. (2019). How Long Should Videos Be for E-Learning? Retrieved from <https://www.learndash.com/how-long-should-videos-be-for-e-learning/>
- MacMaster, K. (2019). Top 10 Reasons You Need Video in Your Content Marketing Plan. Retrieved from <https://www.vidyard.com/blog/importance-of-video-content-marketing/>
- Millerson, G. (1994). Effective TV production: Routledge.
- Millerson, G., & Owens, J. (2012). Television production: Routledge.
- Moore, D., Bates, A., & Grundling, J. (2002). Instructional design. Skills Development through Distance Education, 71.
- Morrison, G. R., Ross, S. M., Kemp, J. E., & Kalman, H. (2010). Designing effective instruction: John Wiley & Sons.

- O'Donoghue, M. (2013). Producing video for teaching and learning: Planning and collaboration: Routledge.
- Pandey, A. (2019). 6 Must-Use Video-Based Learning Strategies In 2019. Retrieved from <https://elearningindustry.com/video-based-learning-strategies-2019>
- Richey, R. C., Klein, J. D., & Tracey, M. W. (2010). The instructional design knowledge base: Theory, research, and practice: Routledge.
- Seels, B., & Glasgow, Z. (1990). Exercises in instructional design. Merrill Publishing Company.
- Shift disruptive elearning. (2019). 9 Ways to Use Video in Your Online Training Courses. Retrieved from <https://www.shiftelearning.com/blog/9-ways-to-use-video-in-your-online-training-courses>
- Simon, J. (2019). Why Video is Important: What You Need to Know. Retrieved from <https://www.techsmith.com/blog/why-video-is-important/>
- Welbourne, D. J., & Grant, W. J. (2016). Science communication on YouTube: Factors that affect channel and video popularity. Public Understanding of Science, 25(6), 706-718.
- Westenberg, W. (2016). The influence of YouTubers on teenagers: a descriptive research about the role YouTubers play in the life of their teenage viewers. University of Twente,
- Zettl, H. (2012). Video basics: Cengage Learning.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์, นิคม ทาแดง, & ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค. (2547). เอกสารการสอนชุดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพย์เกสร บุญอำไพ. (2540). หน่วยที่ 7 การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพย์เกสร บุญอำไพ. (2560). หน่วยที่ 8 การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นรินทร์ นนทมาลย์. (2560). การพัฒนารูปแบบการออกแบบการสอนแบบเปิดด้วยวิธีการคิดอย่างเป็นระบบและกระบวนการกลุ่มโดยใช้วีดีโอเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา. (ปริญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

- นรินทร์ นนทมาลย์. (2561). รูปแบบการผลิตวิดีโอออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ในการเรียนทางไกลแบบเปิด. วารสารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (ETC Journal). 13(14-15).
- วรางคณา โตโพธิ์ไทย. (2560). หน่วยที่ 7 สามัญเกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วสันต์ อดิศักดิ์. (2528). การผลิตเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษา: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2540). หน่วยที่ 5 การผลิตรายการวิทยุเพื่อการศึกษา. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิรุฬห์ ลีลาพฤทธิ. (2529). การวางแผนโทรทัศน์การศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเชาว์ เนตรประเสริฐ. (2540). หน่วยที่ 6 วิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2562). คาดการณ์จำนวนผู้ชมทีวีออนไลน์ OTT เปรียบเทียบสภาพตลาดโลกและ OTT ไทย (2019-2023). Retrieved from <https://broadcast.nbtc.go.th/data/academic/file/620800000002.pdf>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2562). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2561 Thailand Internet User Profile 2018. กรุงเทพมหานคร.